

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО
ПРАВА УКРАЇНИ»**

**Матеріали
X Міжнародної науково-практичної інтернет конференції**

20 жовтня 2023 року

Одеса
ОДУВС 2023

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Стан та перспективи розвитку
С адміністративного права України: матеріали
764 Міжнародної науково-практичної інтернет
конференції, м. Одеса, 20 жовтня 2023 р. – Одеса
: ОДУВС, 2023. – 332с.

УДК 342.92(477)
ББК
67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2023

МІЖНАРОДНІ УГОДИ УКРАЇНИ ЯК ДЖЕРЕЛА НАЦІОНАЛЬНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Ярмакі В.Х, к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного та міжнародного права інституту права та безпеки ОДУВС

Що ж є джерелом міжнародного права? Юристи - міжнародники безперечно визнають як джерела міжнародного права міжнародні договори і міжнародні звичаї [1, с. 8].

Переходячи безпосередньо до аналізу джерел адміністративного права необхідно зазначити, що основними видами нормативно-правових актів як джерел адміністративного права, за їх юридичною силою, є наступні.

1. Закони як форма виявлення волі народу України закріплюють і регулюють найважливіші аспекти організації і діяльності органів виконавчої влади, державної служби, правового статусу особи у сфері державного управління, створюють режим відповідальності, а також регламентують порядок реалізації повноважень органів управління, правоохоронних, судових та інших органів. Закони бувають конституційні та звичайні.

Конституція України як Основний Закон має вирішальне значення у встановленні основ правового регулювання державного управління, акумулює головні засади, задає управлінським відносинам цільову спрямованість. В Основному Законі визначаються система органів виконавчої влади, їх найважливіші повноваження, організація діяльності, зовнішні форми правових актів. Конституційні положення встановлюють основи адміністративно-правового статусу громадян, закріплюють право на участь об'єднань громадян і трудових колективів в управлінні державними і громадськими справами,

обов'язки і відповідальність посадових осіб, найважливіші способи зміцнення законності та дисципліни в державному управлінні.

Проте роль Конституції України як базового джерела адміністративного права не може бути зведена лише до прямого регулювання основних питань управлінської діяльності. Деякі конституційні норми передбачають видання окремих законів — з метою конкретизації та деталізації конституційних положень, на яких базуватиметься поточне адміністративно-правове регулювання відповідних суспільних відносин.

Згідно зі ст. 92 Конституції України виключно законом можуть регулюватися: права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, основні обов'язки громадянина; організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організація державної статистики та інформатики; основи національної безпеки, організація Збройних Сил України; забезпечення громадського порядку, правовий режим державного кордону, воєнного і надзвичайного стану, зон надзвичайної екологічної ситуації; діяння, які є адміністративними правопорушеннями, та відповідальність за них тощо [2].

2. Постанови Верховної Ради України мають організаційно-правовий характер і за юридичною силою є наступним після законів рівнем. Ці акти бувають двох видів.

По-перше, з їх допомогою парламент може вирішувати невідкладні питання керівництва державою, які віднесені до його компетенції, але не врегульовані у законах.

По-друге, парламент постановами вводить у дію нові закони, скасовує і змінює застарілі. Подібні акти здебільшого не містять правових норм, є нормативно-допоміжними. Але з огляду на їх правотворче значення, а також на те, що вони діють неодноразово — протягом існування головного акту (закону), їх також слід відносити до джерел права.

3. Укази Президента України — акти глави держави, що видаються у межах його повноважень на основі та на виконання Конституції і законів України.

4. Акти Кабінету Міністрів України, що мають нормативний характер, називаються постановами. Постанови уряду приймаються колегіально на його засіданнях. Цими актами конкретизуються положення законів України і указів Президента України, в тому числі з питань, які є предметом адміністративно-правового регулювання.

Крім того, Кабінет Міністрів самостійно приймає рішення, які стосуються питань державного управління, віднесених до його компетенції. Ними, як і актами Президента, регулюються організація і діяльність центральних та місцевих органів виконавчої влади, питання управління в сферах економічного, соціально-культурного розвитку, адміністративно-політичної діяльності.

Постановами уряду (як і актами парламенту, Президента України, інших органів виконавчої влади) затверджуються статuti, положення, правила, інструкції та деякі інші акти, що містять адміністративно-правові норми.

5. Накази міністерств та інших центральних органів виконавчої влади — акти відомчого (галузевого) характеру, які видаються міністром, керівником іншого центрального органу виконавчої влади у одноосібному порядку. Накази можуть мати галузевий або міжгалузевий характер. Іноді центральні органи виконавчої влади видають спільні акти.

6. Нормативно-правові акти Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим (АРК). Верховна Рада АРК приймає Конституцію АРК, яка затверджується Верховною Радою України, та інші нормативно-правові акти у формі рішень та постанов. Актами Верховної Ради АРК може здійснюватися самостійне адміністративно-правове регулювання з належних до її відання питань: сільського господарства, лісів; меліорації та кар'єрів; громадських робіт та деяких інших.

Нормативно-правовими актами Ради Міністрів АРК є постанови, які можуть прийматися з питань розвитку в регіоні економіки, соціальної сфери, фінансової, кредитної та цінової політики, промисловості та інших.

7. Акти місцевих державних адміністрацій — розпорядження їх голів приймаються в одноосібному порядку і є обов'язковими для виконання на відповідній території (область, місто, район) всіма органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами, громадянами.

Керівники управлінь, відділів та інших структурних підрозділів місцевої державної адміністрації видають накази, які в деяких випадках також можуть мати нормативний характер і є обов'язковими для певного кола підприємств, установ, інших організацій, що діють на відповідній території.

8. Рішення місцевих рад (органів місцевого самоврядування) також можуть містити норми адміністративного права. Зокрема, органи місцевого самоврядування встановлюють загальнообов'язкові правила з питань благоустрою території населеного пункту, забезпечення у ньому чистоти і порядку, торгівлі на ринках, додержання тиші в громадських місцях, боротьби зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями.

9. Акти органів управління державних підприємств, установ, організацій — накази їх керівників. Право цих керівників приймати норми права пов'язане з необхідністю реалізації компетенції власника майна, тобто держави в особі її органів. Накази приймаються одноосібно, їх дія поширюється на всі структурні підрозділи, відділи, служби, працівників відповідних утворень.

Можливі випадки, коли ці акти поширюються і на громадян, які не є працівниками згаданих утворень, тобто мають зовнішню дію. Так, ст. 78 Кодексу торговельного мореплавства України передбачає, що керівник порту (державного транспортного підприємства) видає обов'язкові постанови, що регулюють питання безпеки руху, охорони вантажів, майна порту і громадського порядку, проведення санітарних та протипожежних заходів у порту, охорони навколишнього природного середовища, порядку заходу суден у порт та виходу з нього [3].

Крім нормативно-правових актів державних органів, окремим видом джерел адміністративного права є міжнародні угоди (договори) України та міжнародно-правові акти, що ратифіковані Верховною Радою України.

Відповідно до ст. 9 Конституції України вони є частиною національного законодавства [2]. Міжнародно-правові акти регулюють і питання, які віднесені до адміністративно-правової сфери: захист прав і свобод людини і громадянина; правовий статус іноземців; порядок перетину державного кордону; взаємодія прикордонних військ та митних служб сусідніх держав; міжнародне транспортне сполучення; співробітництво у різних галузях народного господарства; боротьба із злочинністю.

За своєю юридичною силою норми міжнародних угод України та міжнародно-правових актів, що ратифіковані Верховною Радою України посідають місце між нормами Конституції та звичайних законів.

Отже, джерела адміністративного права України треба розуміти як зовнішні форми встановлення і вираження адміністративно-правових норм — акти правотворчості державних органів та організацій, Президента України, органів місцевого самоврядування, прийняті в межах їхньої встановленої законодавством компетенції, а також: міжнародні угоди (договори) і міжнародно-правові акти, ратифіковані Україною.

Література

1. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: Підручник. Харків: Консум, Університет внутрішніх справ, 1999. 528 с.
2. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
3. Кодекс торговельного мореплавства України. від 23.05.1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 02.10.2023)

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ МОБІНГУ <i>Шатрава С., Леценко Д.</i>	288
ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Шевченко В.М.</i>	291
СТАНОВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ, ЯК СКЛАДОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА, В УКРАЇНІ <i>Шерстюк Г.</i>	294
РОЛЬ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВОПОРЯДКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ <i>Шевченко І.Ю., Зінченко Д. А., Макарова О. П.</i>	297
ВНУТРІШНЬО ОСОБИСТІСНІ КОНФЛІКТИ СТУДЕНТІВ <i>Шувар Н.М., Сироїшко О.М.</i>	299
GUARANTEES OF JUSTICE AND FAIR TRIAL IN ADMINISTRATIVE CASES DURING MARTIAL LAW <i>Yablonovska A.A., Supervisor: Denisova A. V.</i>	303
МІЖНАРОДНІ УГОДИ УКРАЇНИ ЯК ДЖЕРЕЛА НАЦІОНАЛЬНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА <i>Ярмакі В.Х.</i>	305
ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОСАДИПРАВООХОРОННОЇ СЛУЖБИ <i>Ярмакі Х.П</i>	308
ДО ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ПРОТИДІЇ АДМІНІСТРАТИВНИМ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ <i>Настюк В. Я.</i>	312
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Мех Ю. В.</i>	314
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИВАТНОГО НОТАРІУСА В УКРАЇНІ <i>Ладіна Л. С.</i>	316